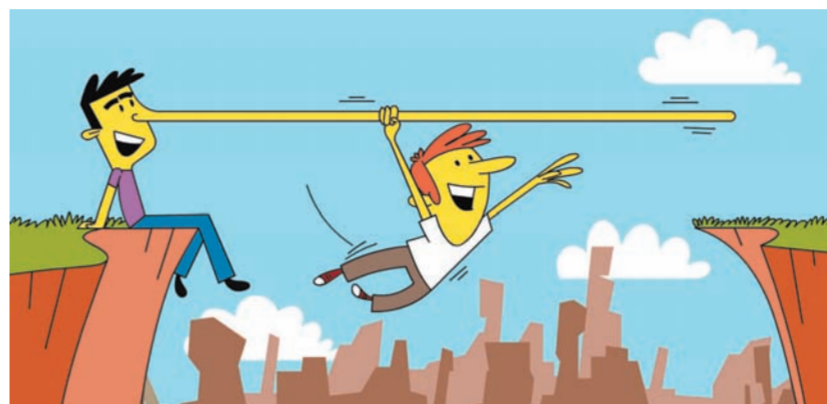

מתי טוב לשקר?

היי בלדד, באילו תנאים, לדעתך זה בסדר לשקר? דן אריאל

חתיכת שאלה, דן,

וכיוון שהיא מגיעה ממומחה לכלכלה התנהגותית שזה עתה הוציא ספר בנושא (מול טוב), אש תדיל להתמקד בהיבט המעשי – שיקולים של רווח והפסד.

אתה יודע מה? גם העובדה ששקר אחד יכול להטעות הרבה אנשים היא לא ביג דיל. אנחנו רגילים לשחות את האמת, מבאר מזוהמת, ועוד שקר קטן לא יהרוג אותנו

האלה לא גורמים לישבן שלה להיראות עצום, זה לא יעיב על היחסים שלכם באותה מידה שתעיב עליהן אמירת האמת.

הנוק המפורסם האחר של השקר כללי יותר. שקרים מפיצים את עצמם וממשיכים להטעות אנשים הרבה אחרי שהרווח המקורי מוצא. אנחנו משתדלים לבסס את החלטותינו על המידע הומין לנו, ושקרים מרעילים את הבאר שממנה אנחנו דולים את המידע הזה. וגם זה לא תמיד ביג דיל. אנחנו רגילים לשנות את האמת מבאר מזוהמת. לכן אנשים חכמים חושדים במידע שמגיע אליהם ובחננים אותו בקפידה. ועוד שקר קטן לא יהרוג אותנו, בטח כשמרובך בוגג מכנסים. רוב האנשים עוצרים כאן הפסד מול רווח. פשוט נגיק.

אבל לשקר יש עוד תכונה אבסורדית ששוכחים להביא בחשבון. ממש כמונו, הוא מתרבה. זה אף פעם לא נגמר

בשקר אחד. לא מצדן של דתות, לא מצדן של ממשלות ולא מצד אנשים פרטיים. שקר הופך להרגל במהירות מסחררת, וכשאתה שוקל את הרווח מהשקר לעומת ההפסדים, אתה חייב לשקול גם את הריבית ואת הריבית דריבית שתשלם על צאצאי השקר שלך, בין אם יבקעו מפך או מפי הסוככים אותך.

וכך שם ש"י עגנון בפי טגליכט, אחת מרומיות הרומן "שירה": "שקר גורר שקר ושקר שקר ולבסוף אין סוף לשקרים שמ" גבבין, שאם פותחים ברברי שקר ואפילו מחמת אונס לסוף משקרים לתיאבון". העלות החבויה הו הופכת את החישוב למורכב מאד. לעתים נרמה שבשלב זה המציאו את הריבית: כדי שלעולם לא תבין מראש כמה באמת תיאלץ לשלם. ובריוק כמו בבנק, גם עם שקרים הריבית היא זו שכמעט תמיד הופכת את העסק ללא מש" תלם, ואפילו הרסני.

שאלות לבלדד השוחי: askbildad@callist.co.il

האם הומואים יוגדרו כחולים?

ליברליות ונאורות בנוגע לצנעת הפרט באים בקלות והולכים בקלות, כבר אלפי שנים

← ראש ציבור רבים מדי ביש ראל, ובהם מחוקקים, מתכנתים באחרונה כעניין המוסריות, האסתיטיקה וה"בריאות" בהעדרות מיניות שונות. נאמרו דברים מטופשים ומיותרים. לא אכבר את הרובים באזור שמם, וכי וודאי לא בחורה על השטיות שפלטו. אבל להגנתם אומר דבר אחד: הם לא לבר. לא במגמת הצעירה לאחור כיום, שמופיעה במקומות שונים בעולם אחרי עשרות שנים של ליברליזציה, ובוודאי לא בהיסטוריה, הארוכה מאוד, של המאמצים להגדיר ול"גדר את ההתנהגות בחדר המיטות.

האינקוויזיציה התירה יחסי מין לסביים אך אסרה שימוש באביזרי מין. ביוון העתיקה מין עם קטינים היה מקובל, אבל רק תנוחות מסוימות נחשבו מוסריות. התלמוד השווה אוננות לרצח

מה אפשר ללמוד מההיסטוריה הזאת? עורך הדין העיתונאי אריק ברי קוביץ עשה לכולנו שירות גדול בכתיבת הספר "Sex and Punishment" (הסקס ועונשו), שהתפרסם באחרונה בארצות הברית וסוקר 4,000 שנים של מפגשים בין שתי תאוות אנושיות קשות מאוד לריסון – שליטה ושפיטה. מחד גיסא,

מאליהם, ואפילו לא זוכים להגדרה מינית נפרדת, הביאו בימים עברו להריגתם של אנשים בעינויים קשים, והכל מתוקף החוק ובשם המוסר.

ברקוביץ אינו חוסך שבטו גם משבטו – מהיהדות והתרבות העב"רית שקרמה לה, שלטענתו שיחקו תפקיד מרכזי בניבוש עצם הרעיון של חטא מיני, בהפלת הומואים וביצירת חוקים פולשיניים אחרים שמגדירים את המין, כגון כללי הנידה. אך הוא גם מראה איך מוסרניות היתר בענייני מין היתה לאורך תקופות ארוכות ואפלות נשק בידי האנטישמיות. באנגליה של ימי הביניים נגזר מוות על ידי קבורה בחיים על אדם שקיים יחסים עם בן מינו, בעל חיים או יהודי. ופונרמי נטליסטים מכל הדתות הפגניו ומפנינים כלפי גואפים חוסר סובלנות בדמות סקילה לא שיפרו בחוצות העיר. אם כי גדולי הד"ת ותחמיהן הצליחו תמיד למצוא עבור עצמם היתרים שמצדיקים את הגשמת תאוותיהם. נראה שתרבותנו, שבעבר לא ראתה פסול מוסרי בעברות ובנוהגים אכזריים אחרים, רואה לעצמה זכות ואף ציווי להתערב ברקיות ואנינות של תשמישי מיטה, והורדה בעבר, ואולי תחזור להוד דרו בעתיד, להופכם לענייני של השופט ולעתים אף של הפקח מהעירייה.

ברקוביץ עוצר, בכוונה, בסוף המאה ה'19, ולא מגיע לעסקו בימינו אלה. ההשלכות על תקופתנו כנראה יותר מדי מובנות מאליהן.

רפאלי הוא ראש מרכז שניא לחקר האינטרנט באוניברסיטת חיפה sheizaf.rafaeli.net

1

העבר: בזמן אמת

לפני עשרה חודשים פתח אלחין קולינסון, בוגר החוג להיסטוריה באוקספורד, את פרויקט הציורים המונומנטלי שלו שמתעד בטוויטר את מלחמת העולם השנייה, יום אחר יום, כמעט שעה בשעה. נכון להיום עוקבים אחרי הפרויקט קרוב לרבע מיליון איש, ויש לו אפילו גרסה עברית. בחודש שעבר הוא נתן הרצאה קצרה ומעניינת, ששופכת קצת אור על המניעים של הדיש האובססיבי והחשוב הזה.

<http://is.gd/svAfdD>

צילום: אימבונק / Gettyimages

צילום: אולגו / www.alexgoodman.com

3 הנאה: אספרסו מהחלל

הנה אביזר שלבטח יהפוך אתכם לאנשים הכי קולים במשרד (בהנחה שבמשרד שלכם לא כולם מיישמים אחד לאחד את המלצות המדור הזה, כי אז זה סתם יזיה מביך). ספל אספרסו בצורת טיל. או לפחות החלק התחתון של טיל. הספל עשוי קרמיקה, ומגיע בארבעה צבעים. 49 דולר.

<http://is.gd/HctFus>

2 הברקה: תלה אופן

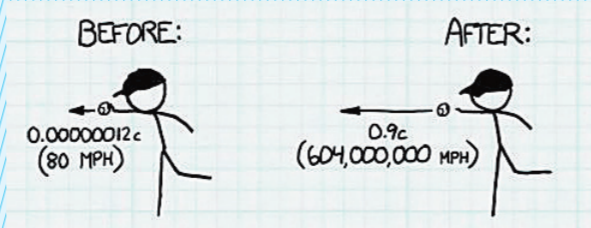
כולם עובדים על אופניים קלים יותר, אבל אף אחד לא זוכר לשים איזו דית קטנה שתאפשר להרים אותם בנוחות. כולם חוזר מואלר וג'פרי פרנקלין, שגייסו בקיקסטארטר הרבה יותר מהסכום שביקשו כדי להביא לייצור מסחרי את דית הנשיאה לאופניים שלהם, שתוחמחזר באזור 30" דולר ותעשה את החיים של כולנו קצת יותר נוחים.

<http://is.gd/Oln26v>

4 אתר: יותר חנוני מ'XKCD

גרנד מונרו הוא גאון מולטידיסציפלינרי מהסוג שחייבים לשבוא. הוא הפך ממדען בנאס"א לאליל גיקים בזכות הקומיקס XKCD, ועכשיו הוא משיק ספין אוף לקומיקס בשם What If, שבו הוא עונה מדי שבוע בפירוט מוגזם לשאלות מעולם הפיזיקה ההיפותטית. לדוגמה: מה יקרה לחובט שינסה להכות בכדור בייסבול שטס לעברו ב-90% מהמהירות האור.

what-if.xkcd.com

5 העתיד: קונסולת מוח

חברות גיקים שמחה ממנהטן פיתחה גרסה משלה לפונג הקלאסי, שגשלת באמצעות המוח בכד. מרכיבים על הראש טורק שמוחד את הפעילות המוחית במשך המשחק. ככל שהשחקן מרוכז יותר – וזה יכול להיות בכל דבר – הוא משיב על תבניות היריב. מי שנוהג למחשבות לחצופז, מפסיד. כתבת וידאו משועשעת אבל גם מעניינת של מגזין הטכנולוגיה "The Verge".

<http://is.gd/h3XUWp>

משחק: מסדר כנפיים

טייני ויינגס היה סנסצית אייפון: משחק מתוח שנראה מיליון דולר אף על פי שעוצב, פותח והולחן (1) בידי אדם אחד בשם אנדרס איליגר. בשבוע שעבר שחרר איליגר את גרסה 2.0 של המשחק, שכוללת מצב חדש בשם "בית ספר לטיסה", שבו מתחרים מול כמה גוזלים חמודים מבקביל. תעיני'ג.

<http://is.gd/miVJKb>

7

מקום: לונדון פוסט

לונדון היא כמובן מחוף לחחום עד אמצע אוגוסט, אבל כשתיגמר האולימפיאדה והרחובות יתרוקנו קצת ממיליארדי הפראיירים היא תחזור להיות העיר המגניבה בעולם. "בלנדון יש" הוא בלוג עברי חדש ומבטיח שמשגר המלצות על שופינג, אוכל, בידור, חרבות ולינה.

<http://belondonyesh.co.il>

